

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2018 roku, wydanym w sprawie z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ś. przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 5 348,04 złotych, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w pkt 1. zasądził od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ś. kwotę 4 280,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 10 marca 2016 roku do dnia zapłaty; w pkt 2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie; w pkt 3. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.126,37 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; w pkt 4. nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi kwotę 392,00 zł tytułem nieuiszczonych kosztów opinii biegłego i w pkt 5. nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 98,00 zł tytułem nieuiszczonych kosztów opinii biegłego, sygn. akt XIII GC 1632/17 (wyrok k. 145; transkrypcja uzasadnienia – k. 146 – 148).

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany – (...) spółka akcyjna z siedzibą w W., zaskarżając go w części, tj. w zakresie pkt 1., co do zasądzonej kwoty powyżej kwoty 2 068,86 zł, tj. kwoty 2 211,54 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 marca 2016 roku do dnia zapłaty; w zakresie pkt 3. (orzeczenie o kosztach) oraz pkt 4.

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił:

I. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., które miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, poprzez brak wszechstronnego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i dokonanie jego oceny z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów, a co za tym idzie, sprzeczność ustaleń Sądu I instancji z zebraniem w przedmiotowej sprawie materiałem dowodowym, tj.:

a) błędne przyjęcie domniemania, którego nie można wywieść ze zgromadzonych dowodów i uznanie, że poszkodowanemu należy się zwrot poniesionych kosztów najmu z uwzględnieniem stawki najmu zaproponowanej w trakcie zgłoszenia szkody tj. 71,34 złotych brutto za jedynie 14 dni, a za pozostały okres (tj. 29 dni) z uwzględnieniem stawki powoda tj. 147,60 złotych brutto;

b) błędną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, co skutkowało błędnym ustaleniem, że kosztem celowym i ekonomicznie uzasadnionym był koszt najmu pojazdu zastępczego w wysokości 147,60 złotych brutto za dobę (29 dni), podczas gdy zgromadzone dowody powinny prowadzić do wniosku, że uzasadnionym był koszt najmu pojazdu zastępczego ustalony w oparciu o stawkę 71,34 złotych brutto za dobę za cały okres najmu tj. 43 dni, a nie jedynie w okresie 14 dni, gdyż najem pojazdu w tej cenie umożliwiła poszkodowanemu pozwana;

II. naruszenie prawa materialnego, tj.:

1. błędną wykładnię art. 16 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2013.392.tj.), art. 826 § 1 k.c. oraz art. 362 k.c., skutkującą błędnym przyjęciem, że poszkodowany miał prawo do korzystania z pojazdu zastępczego po stawce czynszu najmu w wysokości 147,60 zł brutto za dobę przez 29 dni, podczas gdy pozwana zaproponowała poszkodowanemu zorganizowanie pojazdu zastępczego tej samej klasy, co pojazd uszkodzony, za stawkę 71,34 zł brutto oraz pokrycie kosztu za ten najem poprzez wypłatę odszkodowania bezpośrednio na rzecz wypożyczalni, co pozwalało bez żadnych dodatkowych trudności i niedogodności nie powiększać szkody;

2. naruszenie art. 361 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 34 i 36 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK, poprzez błędne przyjęcie, że powodowi należy się odszkodowanie za koszt 29 dni najmu po stawce 147,60 złotych brutto, podczas gdy odszkodowanie to przewyższało poniesioną przez poszkodowanego szkodę, do której naprawienia był zobowiązany sprawca zdarzenia;

3. naruszenie art. 822 § 1 k.c. oraz art. 13 ust. 2 i art. 19 Ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych poprzez zasądzenie na rzecz powoda odszkodowania w wysokości przewyższającej szkodę prawnie relewantną, za którą w zaistniałym stanie faktycznym można przypisać odpowiedzialność sprawcy kolizji i ubezpieczającej go pozwanej.

Wskazując na powyższe uchybienia Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych oraz kosztów uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (apelacja k. 158 – 161).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest niezasadna.

Nie znajduje uzasadnienia zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., które miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, poprzez brak wszechstronnego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i dokonanie jego oceny z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów, a co za tym idzie, sprzeczność ustaleń Sądu I instancji z zebranych w przedmiotowej sprawie materiałem dowodowym, tj. błędną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i uznanie, że poszkodowanemu należy się zwrot poniesionych kosztów najmu z uwzględnieniem stawki najmu zaproponowanej w trakcie zgłoszenia szkody tj. 71,34 złotych brutto za jedynie 14 dni, a za pozostały okres (tj. 29 dni) z uwzględnieniem stawki powoda tj. 147,60 złotych brutto.

Zasada swobodnej oceny dowodów określona przepisem art. 233 § 1 k.p.c. wyraża się w jej ocenie według własnego przekonania Sądu, opartego na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Jej istotną cechą jest bezstronność, brak arbitralności i dowolności, przestrzeganie zasad logicznego rozumowania i zasad doświadczenia życiowego w wyciąganiu wniosków. Stosownie do wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego uznania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego przyjętego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów. Skarżący może tylko wykazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że Sąd rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów, i że naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy (por. wyrok SN z dnia 10 kwietnia 2000 roku, V CKN 17/2000, OSNC 2000/10 poz. 189).

W niniejszej sprawie zasady z art. 233 § 1 k.p.c. nie zostały naruszone, gdyż ocena zgromadzonego materiału dowodowego i poczynione na jej podstawie ustalenia faktyczne zostały dokonane przez Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy i brak jest podstaw do podzielenia stanowiska apelującego, co do ich nieprawidłowości. Sąd Rejonowy przeanalizował dowody i ocenił ich wiarygodność według własnego przekonania opartego o wszechstronną analizę zebranego materiału, zasady logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Wnioski wyprowadzone z analizy dowodów nie budzą zastrzeżeń Sądu Odwoławczego.

Zasada odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkodę wyrządzoną osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność ponosi ubezpieczony (art. 822 § 1 k.c.) nie była w niniejszej sprawie kwestionowana. (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. uznało swoją odpowiedzialność za szkodę powstałą w samochodzie poszkodowanej J. K. wskutek kolizji drogowej zaistniałej w dniu 9 grudnia 2015 roku. Zauważyć jednakże należy, że zgodnie z art. 361 § 2 k.c. zakres odszkodowania obejmuje pełne naprawienie szkody (zarówno w zakresie poniesionych rzeczywiście strat, jak i utraconych korzyści). Żadna ze stron nie kwestionowała, iż do zakresu szkody należą koszty wynikające z braku możliwości korzystania przez poszkodowaną z samochodu w okresie od zaistnienia zdarzenia do czasu likwidacji szkody przez ubezpieczyciela.

Nie była przedmiotem sporu kwota odszkodowania wypłacona z tytułu naprawy uszkodzonego w zdarzeniu pojazdu, natomiast sporne było ustalenie wysokości odszkodowania obejmującego zwrot kosztów korzystania z pojazdu zastępczego przez okres od dnia 11 grudnia 2015 roku do dnia 22 stycznia 2016 roku. Istota sporu sprowadzała się do określenia czasu, przez jaki poszkodowana korzystała z samochodu zastępczego do czasu zakończenia naprawy pojazdu oraz stawki za którą wynajmowała pojazd od powoda.

W rozpoznawanej sprawie prawidłowo Sąd Rejonowy przyznał powodowi zwrot kosztów za wynajem pojazdu zastępczego za okres 43 dni. W dniu 9 grudnia 2015 roku doszło do zdarzenia w wyniku, którego zniszczeniu uległ przedmiotowy pojazd. Od tego dnia przysługiwało poszkodowanej prawo do wynajęcia pojazdu zastępczego, bowiem w tym dniu pozbawiona została możliwości korzystania z samochodu. Poszkodowana wynajmowała pojazd zastępczy od dnia 11 grudnia 2015 roku do dnia 22 stycznia 2016 roku. Nie budziło wątpliwości, w okolicznościach sprawy, że uszkodzony samochód wykorzystywany był przez poszkodowaną J. K. do dojazdów do pracy (oświadczenie k. 18), a zatem musiała korzystać z samochodu zastępczego.

Pozbawiony racji jest podniesiony przez Skarżącego zarzut naruszenia prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 16 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2013.392.tj.), art. 826 § 1 k.c. oraz art. 362 k.c., skutkującą błędnym przyjęciem, że poszkodowany miał prawo do korzystania z pojazdu zastępczego po stawce czynszu najmu w wysokości 147,60 zł brutto za dobę przez 29 dni, podczas gdy pozwana zaproponowała poszkodowanemu zorganizowanie pojazdu zastępczego tej samej klasy, co pojazd uszkodzony, za stawkę 71,34 zł brutto oraz pokrycie kosztu za ten najem poprzez wypłatę odszkodowania bezpośrednio na rzecz wypożyczalni, co pozwalało bez żadnych dodatkowych trudności i niedogodności nie powiększać szkody.

Wykazanie przez ubezpieczyciela samego faktu i daty złożenia stronie poszkodowanej propozycji zorganizowania najmu samochodu zastępczego odpowiedniej klasy, którego koszt miałby ponieść wyłącznie pozwany, nie zwalnia go automatycznie z odpowiedzialności odszkodowawczej wobec poszkodowanej z tytułu pełnych kosztów najmu pojazdu zastępczego w przypadku nieskorzystania przez nią z przedstawionej jej propozycji i wynajęcia samochodu zastępczego w wypożyczalni niewspółpracującej z ubezpieczycielem. Przypomnieć należy, iż pozwany w decyzji kończącej postępowanie likwidacyjne uznał, rozbijając najem na poszczególne okresy, że zasadny jest najem pojazdu przez okres 14 dni. Zatem prawidłowo Sąd Rejonowy uznał, iż za okres ten stawka wynajmu pojazdu winna wynosić kwotę wskazaną przez pozwanego, jednakże za dalszy okres stawka najmu winna wynosić kwotę zaproponowaną przez warsztat naprawczy, skoro Ubezpieczyciel nie zaakceptował dalszego okresu wynajmu pojazdu zastępczego.

Niezasadny jest zarzut naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego art. 361 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 34 i 36 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK, poprzez błędne przyjęcie, że powodowi należy się odszkodowanie za koszt 29 dni najmu po stawce 147,60 złotych brutto, podczas gdy odszkodowanie to przewyższało poniesioną przez poszkodowanego szkodę, do której naprawienia był zobowiązany sprawca zdarzenia.

Zauważyć należy, iż w sytuacji, w której doszło już do poniesienia przez poszkodowaną wydatków na uzyskanie pojazdu zastępczego w okresie postępowania likwidacyjnego, są to wydatki poniesione w następstwie zdarzenia szkodzącego, które by nie powstały bez tego zdarzenia, prowadzące do powypadkowego zmniejszenia majątku poszkodowanego, czyli straty (art. 361 § 2 k.c.). Szkodę stanowią również konieczne wydatki związane ze zdarzeniem szkodzącym. Przy takim ujęciu, stratą w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. są objęte także te wydatki, które służą ograniczeniu (wyłączeniu) negatywnych następstw majątkowych doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia pojazdu. Negatywnym następstwem majątkowym jest tu utrata możliwości korzystania z rzeczy, a więc utrata uprawnienia stanowiącego atrybut prawa własności. W takiej sytuacji poszkodowanemu przysługuje roszczenie o zwrot wydatków na najem pojazdu zastępczego (por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 roku, III CZP 5/11). Sąd Okręgowy w całości aprobuje pogląd wyrażony w tym orzeczeniu Sądu Najwyższego.

Zdaniem Sądu odwoławczego okres, w którym poszkodowana korzystała z pojazdu zastępczego był okresem koniecznym i niezbędnym do przeprowadzenia likwidacji szkody w uszkodzonym pojeździe. Okres, za który przysługuje zwrot kosztów pojazdu zastępczego, to okres, w którym poszkodowana faktycznie nie miała możliwości używania własnego samochodu, albowiem był on niezdatny do użytku wskutek samej kolizji (nie spełniał wymagań technicznych dopuszczenia go do ruchu). W związku z tym, że poszkodowana faktycznie nie miała możliwości używania własnego samochodu, miała prawo do wynajmu samochodu zastępczego przez czas wskazany przez Sąd Rejonowy, jako celowy i ekonomicznie uzasadniony.

Sąd Okręgowy nie dostrzegł żadnych uchybień kwestionowanego wyroku, które winny być uwzględnione w toku kontroli instancyjnej z urzędu.

W tym stanie rzeczy, wobec bezzasadności wskazanych zarzutów sformułowanych przez apelującego Sąd II instancji na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

Jarosław Pawlak Iwona Godlewska Mariola Szczepańska